

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/69/2019
Identifikačné číslo spisu: 5018200233
Dátum vydania rozhodnutia: 26.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5018200233.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobkyne: G. E., narodená XX. K. XXXX, bytom v Ž., Ľ.. A. Č.. X, právne zast.: JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Aleja Slobody č. 1890/50, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 12. apríla 2018, Číslo: 26245-3/2018-BA, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19. marca 2019, č.k. 29Sa/23/2018-115, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 19. marca 2019, č.k. 29Sa/23/2018-115 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 19. marca 2019, č.k. 29Sa/23/2018-115, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 12. apríla 2018, Číslo: 26245-3/2018-BA, ktorým táto postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobkyne a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Martin z 29. septembra 2017, Číslo: 15136-1/2017. Týmto rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodol, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 01. júla 2010.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách § 5, § 14 ods. 1 písm. b/, § 15 ods. 1 písm. b/, § 21 ods. 1,3, § 142 ods. 4 zákona č.

461/2003 Z.z., § 6 ods. 2 písm. c/, § 49 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 595/2003 Z.z.“), § 16 ods. 1, ods. 4 písm. c/ zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 563/2009 Z.z.“), § 2 ods. 1 pís. a/ zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 382/2004 Z.z.“) a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd mal preukázané, že z výpisu zo zoznamu znalcov, tlmočníkov a prekladateľov Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 28. marca 2018 žalobkyňa bola v zozname znalcov a tlmočníkov zapísaná od 08. januára 1982 a vyčiarknutá 31. augusta 2016. Podľa výpisu z informačného systému Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky žalobkyňa v zdaňovacom období 2009 dosiahla „príjem znalca a tlmočníka“ vo výške 3.881,28 eur a v zdaňovacom období 2010 „príjem znalca a tlmočníka“ vo výške 6.686,61 eur. Nebolo medzi účastníkmi sporu o tom, že údaje Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky vychádzali z daňových priznaní žalobkyne k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2009 doručeného dňa 30. marca 2010 a rok 2010 doručeného dňa 30. marca 2011. Z „Potvrdenia o podaní daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2009 OPRAVNÉ DP“ a jeho prílohy - Daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby, druh daňového priznania: „opravné“ daňové priznanie za rok 2009 z 20. septembra 2018 súd zistil, že žalobkyňa doručila správcovi dane dňa 26. septembra 2018 dodatočné daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2009 na základe vlastného zistenia, že príjem paušálnych a cestovných náhrad vo výške 300,74 eur bol nesprávne uvedený v tabuľke č. 1 daňového priznania pre daň z príjmov fyzickej osoby za rok 2009 a táto hodnota mala byť priznaná v tabuľke č. 3. Z „Potvrdenia o podaní daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2010 OPRAVNÉ DP“ a jeho prílohy - Daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby s označením druh daňového priznania: „opravné“ daňové priznanie za rok 2010 z 20. septembra 2018, v nadväznosti na vyjadrenie žalobkyne súd zistil, že žalobkyňa doručila správcovi dane dňa 26. septembra 2018 dodatočné daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2010 s tým, že pôvodne vyčíslený príjem v hodnote 4.263,92 eur uvedený v tabuľke č. 1 daňového priznania pre daň z príjmov fyzickej osoby za rok 2010 mal byť namiesto tabuľky č. 1 označený v tabuľke č. 3 ako pohľadávka v hodnote 4.263,92 eur.

4. Po preskúmaní veci sa krajský súd stotožnil so záverom žalovanej, že príjem žalobkyne ako znalkyne v posudzovanom období (za rok 2009) presiahol 12-násobok vymeriavacieho základu určeného podľa § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. Príjem žalobkyne z inej samostatne zárobkovej činnosti v zmysle citovaného § 6 ods. 2 písm. c/ zákona č. 595/2003 Z.z. dosiahol podľa daňového priznania doručeného daňovému úradu dňa 30. marca 2010 výšku 3.881,28 eur, t.j. sumu vyššiu ako bola zákonom stanovená hranica (§ 21 ods. 1 v nadväznosti na § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z.) pre rok 2009 (t.j. suma 3.834,96 eur). Žalobkyni tak vzniklo v súlade s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v nadväznosti na § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie od 01. júla nasledujúceho kalendárneho roku, t.j. od 01. júla 2010 a trvalo aj k 01. júla 2011, nakoľko dosahovala príjmy zo znaleckej činnosti vo výške 6.686,61 eur (t.j. sumu vyššiu než zákonom stanovená hranica 3.849 eur pre rok 2010).

5. Námietku žalobkyne, že k označeniu príjmov, a to sumy 300,74 eur v tabuľke č. 1 v daňovom priznaní k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2009 (ktorá nebola odmenou znalca a mala byť označená v tabuľke č. 3 daňového priznania) a sumy 4.263,92 eur v tabuľke č. 1 daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2010 (ktorá mala byť správne uvedená v tabuľke č. 3 uvedeného daňového priznania ako pohľadávka) krajský súd vyhodnotil ako nedôvodnú s tým, že aj keby v konaní vyšlo najavo, že označené sumy v roku 2009 a 2010 nemali byť označené ako príjem žalobkyne v posudzovanom období relevantný v zmysle § 6 ods. 2 písm. c/ zákona č. 595/2003 Z.z., nemala by táto okolnosť vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia žalovanej, nakoľko v zmysle citovaného § 21 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. hranica príjmu z inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo výnosu súvisiaceho s inou samostatnou zárobkovou činnosťou zistená na základe dodatočného daňového priznania je

rozhodujúce na vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia len vtedy, ak má vplyv na aktuálne nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie. Zmena poistenia sa vykoná od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bolo predložené dodatočné daňové priznanie správcovi dane. Dodal, že žalobkyňou podané „opravné“ daňové priznania za rok 2009 a 2010 majú de iure v zmysle citovaného § 16 ods. 4 písm. c/ zákona č. 563/2009 Z.z. charakter dodatočných daňových priznaní, nakoľko v nich žalobkyňa deklaruje uvedenie „nesprávneho údaju“ tak, ako to má na mysli citované ustanovenie (§ 16 ods. 4 písm. c/). „Opravné“ daňové priznanie, ako nesprávne označila dané podania žalobkyňa, by bolo možné podať len do uplynutia lehoty na podanie daňového priznania (ktorá pre rok 2009 skončila dňom 31. marca 2010 a pre rok 2010 skončila dňom 31. marca 2011, ako je zrejmé z citovaného § 49 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z.z.). Dodatočné daňové priznanie je zákonom upravený legálny prostriedok nápravy daňového priznania, ktorý je daňový subjekt oprávnený využiť, ak zistí, že daň uvedená v daňovom priznaní má byť nižšia alebo daňové priznanie neobsahuje správne údaje. Dodatočné daňové priznanie nahrádza pôvodné podané daňové priznanie za príslušné zdaňovacie obdobie. Z cit. § 21 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. však vyplýva, že hranica príjmu z inej samostatnej zárobkovej činnosti zistená na základe dodatočného daňového priznania je rozhodujúca na vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia len vtedy, ak má vplyv na aktuálne nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie. S odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2013, sp. zn. 9Sžso/1/2012 súd uviedol, že pojem „aktuálne nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie“ je potrebné vykladať v súlade s § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., čo znamená, že dodatočné daňové priznanie za rok 2009 by mohlo ovplyvniť vznik poistenia len vtedy, ak by bolo podané v období od 01. júla 2010 do 30. júna 2011 a dodatočné daňové priznanie za rok 2010 v období od 01. júla 2011 do 30. júna 2012. Uzavrel, že ak sa zmenila výška príjmu žalobkyne za rok 2009 na základe dodatočného daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby podaného dňa 26. septembra 2018 a výška príjmu žalobkyne za rok 2010 na základe dodatočného daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby podaného dňa 26. septembra 2018, táto okolnosť už nemôže mať vplyv na právne významnú skutočnosť, že žalobkyne od 01. júla 2010 vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie na základe daňového priznania za rok 2009 podaného v marci 2010 a daňového priznania za rok 2010 podaného v marci 2011 s tam uvedenou deklarovanou výškou príjmu z inej samostatnej zárobkovej činnosti.

6. Námietku žalobkyne, v zmysle ktorej situácia vznikla oneskoreným vyplácaním odmien za znaleckú činnosť zo strany štátnych orgánov, vyhodnotil súd ako nevýznamnú. K uvedeniu nesprávnych údajov v daňovom priznaní nedošlo primárne v dôsledku oneskoreného vyplácania odmien znalkyni štátnymi orgánmi, ale v dôsledku nesprávneho označenia (ako tvrdí samotná žalobkyňa) sumy 300,74 eur v tabuľke č. 1 v daňovom priznaní k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2009, pričom uvedená suma mala byť označená v tabuľke č. 3 a nesprávneho označenia sumy v úhrne 4.263,92 eur v tabuľke č. 1 k daňovému priznaniu k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2010, ktorá suma mala byť označená v tabuľke č. 3, nakoľko išlo o pohľadávku žalobkyne, nie o jej príjem, teda primárne v právneho omylu žalobkyne. Táto okolnosť nemôže byť dôvodom neaplikácie citovaného § 21 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. ani za účelom odstránenia tzv. tvrdosti zákona ako žiada žalobkyňa, keďže zákon č. 461/2003 Z.z. kogentným spôsobom (nepripúšťajúcim odchýlku dopadajúcu na všetky subjekty v rovnakej právnej pozícii rovnako) upravuje všeobecné podmienky vzniku nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia u samostatne zárobkovo činnnej osoby, pričom nepripúšťa možnosť odstránenia tvrdosti zákona na základe správnej úvahy správneho orgánu.

7. K Stanovisku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 19. decembra 1995 krajský súd uviedol, že predmetné stanovisko nie je aplikovateľné na vec žalobkyne, nakoľko v predmetnom stanovisku je posudzované právne postavenie znalcov na účely sociálneho zabezpečenia podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2003 (§ 4a zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 194/1994 Z.z.), teda išlo o stanovisko k právnej úprave, ktorá sa na posudzovaný prípad žalobkyne nevzťahuje.

8. Krajský súd sa zároveň vyjadril aj k prejednávaniu veci bez prítomnosti žalobkyne, ako aj jej právneho

zástupcu. V tejto súvislosti uviedol, že žalobkyňa bolo doručené predvolanie na pojednávanie dňa 28. decembra 2018, t.j. 80 kalendárnych dní pred termínom pojednávania (55 pracovných dní pred termínom pojednávania). Právneho zástupcu si zvolila deň pred pojednávaním. Právny zástupca žalobkyne doručil súdu dňa 18. marca 2019 (t.j. deň pred pojednávaním, pričom podanie bolo zákonnej sudkyňi predložené v deň pojednávania) I. Oznámenie o prevzatí zastupovania žalobkyne a II. Žiadosť o odročenie pojednávania. Svoju neúčast' a neúčast' žalobkyne na pojednávaní odôvodnil tak, že prevzal zastupovanie žalobkyne dňa 18. marca 2019, a teda mal krátky čas na oboznámenie sa so spisom. Ďalej uviedol, že žalobkyňa je chorá s tým, že jej diagnóza - chrípka s vysokými teplotami jej neumožňuje zúčastniť sa nariadeného termínu pojednávania. K žiadosti o odročenie pojednávania okrem plnej moci na zastupovanie v konaní iný dôkaz nepredložil, ani súdu neoznačil, respektíve neuviedol dôvody, ktoré mu bránia uvedenú okolnosť preukázať. Krajský súd na pojednávaní uznesením žiadosť o odročenie pojednávania zamietol, nakoľko nemal preukázanú existenciu dôležitého dôvodu pre odročenie pojednávania v zmysle § 115 SSP. Existenciu dôvodov pre odročenie pojednávania nestačí len tvrdiť, ale je potrebné aj preukázať ich dôvodnosť. Existenciu nepriaznivého stavu, ktorý bránil žalobkyňi v účasti na pojednávaní, mal advokát včas súdu preukázať (najneskôr s podaním žiadosti o odročenie pojednávania, keďže takýto dôvod v čase podania žiadosti už existoval). Pokiaľ ide o dôvod pre odročenie pojednávania, v zmysle ktorého mal právny zástupca nedostatok priestoru pre oboznámenie sa s vecou, uvedený dôvod neakceptoval, nakoľko žalobkyňa mala od doručenia predvolania na pojednávanie časový priestor 55 pracovných dní pre zvolenie si právneho zástupcu. Pre úplnosť dodal, že fotokópia Potvrdenia - výmenného listu vystaveného dňa 19. marca 2019 J.. P. R. osvedčujúceho nepriaznivý zdravotný stav žalobkyne bola zákonnej sudkyňi predložená až po prejednaní veci. Súd dospel k záveru, že vzhľadom k povahe prejednávanej veci (žaloba v sociálnych veciach v zmysle § 199 ods. 1 písm. a/ SSP), kedy súd nie je viazaný žalobnými bodmi a posudzuje žalobu neformálne, pričom z úradnej moci prihliada na všetky pochybenia správneho orgánu, ktoré by mohli mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia žalovaného, nemohlo neúčast'ou žalobkyne na nariadenom pojednávaní, respektíve jej právneho zástupcu dôjsť k ujme, respektíve porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Vzhľadom na vyššie uvedené, krajský súd žalobu žalobkyne ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

10. Žalobkyňa a žalovanej právo na náhradu trov konania nepriznal.

II.

11. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

12. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP).

13. Uviedla, že právny zástupca prevzal zastupovanie žalobkyne dňa 18. marca 2019, na deň 19. marca 2019 o 13:00 hod. bolo nariadené pojednávanie s tým, že právny zástupca žalobkyne súdu doložil pred pojednávaním žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu nedostatku času na oboznámenie sa s predmetným konaním. Rovnako súdu uviedol, že žalobkyňa toho času bola chorá s tým, že jej diagnóza - chrípka s vysokými teplotami jej neumožňuje zúčastniť sa nariadeného pojednávania. Z týchto dôvodov žalobkyňa žiadala o odročenie termínu pojednávania a ospravedlnenie neúčasti tak žalobkyne, ako aj jej právneho zástupcu na predmetnom pojednávaní. O svojich zdravotných problémoch žalobkyňa súdu dodatočne doručila potvrdenie z 19. marca 2019. Vzhľadom na tieto uvádzané skutočnosti, žalobkyňa je toho názoru, že súd jej právnomu zástupcovi neposkytol (aj s poukazom na § 108 ods. 2 SSP) dostatočný časový priestor na oboznámenie sa s meritom veci a rovnako tiež nevezal do úvahy žiadosť o odročenie pojednávania.

14. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

15. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobkyne nevyjadрила.

IV.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

17. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

19. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne sudy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

21. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

22. Podľa § 134 ods. 2 písm. d/ SSP, správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ide o veci podľa § 6 ods. 2 písm. c/, ak je žalobcom fyzická osoba.

23. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd ako nedôvodnú zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 12. apríla 2018, Číslo: 26245-3/2018-BA, ktorým táto postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobkyne a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Martin z 29. septembra 2017, Číslo: 15136-1/2017. Týmto rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodol, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 01. júla 2010.

24. Najvyšší súd aj vzhľadom k dôvodu uvádzanému v kasačnej sťažnosti zdôrazňuje, že predmetom kasačného konania zostalo posúdenie otázky týkajúcej sa správnosti postupu krajského súdu, keď tento i napriek žiadosti o odročenie pojednávania vec na nariadenom pojednávaní prejednal bez prítomnosti žalobkyne, ako aj jej právneho zástupcu.

25. Podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej

spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

26. Podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

27. Podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

28. Podľa § 114 SSP, ak sa riadne predvolaní účastníci konania alebo ich zástupcovia na pojednávanie nedostavia, môže sa vec prejednať a rozhodnúť v ich neprítomnosti; konanie sa nesmie z tohto dôvodu prerušiť.

29. Podľa § 105 ods. 1 SSP, ak správny súd nariadi pojednávanie, pripraví ho tak, aby bolo možné rozhodnúť vo veci spravidla na jedinom pojednávaní.

30. Podľa § 115 SSP, pojednávanie možno odročiť len z dôležitých dôvodov alebo z dôvodu uskutočnenia neverejnej porady a vyhotovenia výroku rozhodnutia správneho súdu. Správny súd môže odročiť pojednávanie aj vtedy, ak to účastníci konania zhodne navrhnu.

31. Najvyšší súd čo do posúdenia správnosti postupu krajského súdu vo vyššie naznačenom smere (bod 24 rozsudku) mal z obsahu súdneho spisu v takto vymedzenom rozsahu preukázané, že

- krajský súd riadne žalobkyňu predvolal na pojednávanie na deň 19. marca 2019 o 13:00 hod.,
- predvolanie bolo riadne žalobkyňi doručené dňa 28. decembra 2018 (č.l. 85 súdneho spisu),
- dňa 19. marca 2019 o 06:00 hod. bola krajskému súdu doručená žiadosť právneho zástupcu žalobkyne o odročenie pojednávania s tým, že predmetnú žiadosť zdôvodňoval jednak na strane žalobkyne jej chorobou s diagnózou - chrípka s vysokými teplotami a jednak na strane právneho zástupcu nedostatkom času na prípravu na pojednávanie, keď právne zastupovanie prevzal dňa 18. marca 2019, t.j. deň pred pojednávaním,
- zákonný sudca na nariadenom pojednávaní uznesením žiadosť o odročenie pojednávania zamietol a zároveň vec prejednal bez prítomnosti žalobkyne, ako aj jej právneho zástupcu.

32. V súdnom spise sa tiež nachádza Úradný záznam z 19. marca 2019 (č. l. 104 súdneho spisu) vyhotovený asistentkou senátu, podľa ktorého pracovníčka kancelárie právneho zástupcu žalobkyne dňa 19. marca 2019 telefonicky dopytovala krajský súd, či sa bude vo veci konať, alebo bude pojednávanie odročené, na čo bolo oznámené, že príslušná žiadosť o odročenie pojednávania bola zákonnej sudkyňi predložená počas pojednávania v inom senáte, a teda nedá sa so sudkyňou skontaktovať. Zároveň bola pracovníčka právneho zástupcu informovaná, aby zavolała o 13:00 hod., kedy bude oboznámená o spôsobe vybavenia žiadosti; táto však súd v dojednanom čase nekontaktovala.

33. Rovnako sa v súdnom spise nachádza právnym zástupcom žalobkyne dodatočne (k žiadosti o odročenie pojednávania) doložený doklad o práceneschopnosti žalobkyne (Výmenný list - poukaz) z 19. marca 2019 (č. l. 110 súdneho spisu) a k nemu zodpovedajúci Úradný záznam z 19. marca 2019 (č. l. 108 súdneho spisu) vyhotovený súdnou tajomníčkou, podľa ktorého sa pojednávanie začalo o 13:10 hod., pričom mailová správa obsahujúca Výmenný list - poukaz) z 19. marca 2019 vo forme prílohy bola zákonnej sudkyňi predložená až po pojednávaní.

34. Najvyšší súd poukazuje na to, že v správnom súdnom procese (rovnako ako v civilnom procese) platí zásada, že vec sa má rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní (§ 105 ods. 1 SSP). K tomu zodpovedá aj samotný postup súdu, a preto aj všetky úkony, ktoré správny súd realizuje v rámci

prípravy pojednávania, je povinný uskutočniť tak, aby bola vec rozhodnutá na prvom pojednávaní. Inštitút odročenia pojednávania je potrebné z uvedeného dôvodu potom vnímať ako niečo výnimočné. V nadväznosti na uvedené, podľa § 115 SSP sa môže pojednávanie odročiť len z dôležitých dôvodov. Podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. To však neznamená, že súd za žiadnych okolností nemôže konať bez prítomnosti účastníka, prípadne, že je povinnosťou súdu vyhovieť každej žiadosti o odročenie pojednávania. Podľa § 180 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v spojení s § 25 SSP po vyvolaní veci súd prvotne zisťuje, či sa dostavili osoby, ktoré boli na pojednávanie predvolané; ak sa tieto osoby nedostavili, hoci boli riadne predvolané a absentuje žiadosť o odročenie pojednávania alebo súd uvádzané dôvody odročenia nepovažuje za dôležité, súd rozhodne, že sa pojednávanie bude konať v ich neprítomnosti, a otvorí pojednávanie. Pre legitímne pojednávanie v neprítomnosti účastníka teda musia byť splnené súčasne dve podmienky - účastník bol riadne predvolaný a absentuje žiadosť účastníka o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Posledná podmienka je splnená nielen vtedy, ak účastník nepožiada o odročenie pojednávania, ale aj vtedy, ak požiada, ale existenciu dôležitého dôvodu na odročenie pojednávania nepreukáže. Opodstatnenosť takéhoto dôvodu posudzuje príslušný súd, a to podľa konkrétnych okolností prípadu s tým, že tieto môže preveriť len zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania predmetnej žiadosti o odročenie pojednávania.

35. Ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka konania (prípadne jeho právneho zástupcu), návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na pojednávaní. V tomto smere najvyšší súd uvádza, že postačuje akékoľvek dôveryhodné lekárske potvrdenie, preukazujúce takú závažnosť zdravotného stavu, pre ktorú sa konkrétna fyzická osoba skutočne nemôže dostaviť na súd a pojednávanie absolvovať. Vo všeobecnosti súd dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť o odročenie pojednávania, skúma z hľadiska okolnosti, ktorú uviedol žiadateľ, a môže ich preveriť len zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase posudzovania tejto žiadosti. Dôležitý dôvod mohol byť vyvodzovaný len zo skutočnosti, ktorá je vo vzťahu k prebiehajúcej súdnej konaní a nariadenému pojednávaniu so zreteľom na všetky okolnosti vážna (svojou povahou znemožňujúca každému účastníkovi konania za rovnakých okolností účasť na súdnom pojednávaní), súčasne ospravedlňujúca (všeobecne prijímaná ako odpustiteľná), nepredvídateľná (nepredvídaná alebo neočakávaná), neodvratiteľná (neumožňujúca dotknutému účastníkovi konania prijať opatrenie prekonávajúce príčinu neúčasti na pojednávaní) a náhla (vzhľadom na časové súvislosti nedovoľujúca uskutočniť kroky vedúce k účasti na pojednávaní). V predmetnej veci bol do konania elektronickou poštou vo forme prílohy doložený výmenný poukaz z 19. marca 2019 na odborné vyšetrenie, ošetrovanie, ústavné liečenie s predbežným záverom konštatujúcim virózu žalobkyne. Konajúcejmu krajskému súdu bolo uvedené potvrdenie doručené ešte pred pojednávaním, pričom konštatovanie súdu, že cit.: „ (...) fotokópia Potvrdenia - výmenného listu vystaveného dňa 19.03.2019 J.. P. R. osvedčujúceho nepriaznivý zdravotný stav žalobkyne bola zákonnej sudkyňi predložená až po prejednaní veci.“ nie je opodstatnené a rovnako aj dôvody (obedná prestávka zodpovednej pracovníčky správnej kancelárie; bližšie pozri bod 33 rozsudku), pre ktoré sa zákonná sudkyňa o príslušnej elektronickej pošte dozvedela až po prejednaní veci. Súd ako orgán verejnej moci je povinný zabezpečiť administratívny chod, pričom argumentácia súdu využitím obedovej prestávky zo strany pracovníčky správnej kancelárie sa nemôže v žiadnom smere dotýkať účastníka konania. Z pohľadu účastníka konania je totiž zásadné, že uvedenú správu zaslal súdu ešte pred pojednávaním. Preto neobstojí ani konštatovanie krajského súdu, že cit.: „ (...) Existenciu nepriaznivého stavu, ktorý bránil žalobkyňi v účasti na pojednávaní, mal advokát včas súdu preukázať (najneskôr s podaním žiadosti o odročenie pojednávania keďže takýto dôvod v čase podania žiadosti už existoval (...).“ keďže o žiadosti o odročenie pojednávania rozhodol na pojednávaní, ktoré začalo o 13:10 hod. s tým, že výmenný list vystavený dňa 19. marca 2019 J.. P. R. osvedčujúci nepriaznivý zdravotný stav žalobkyne bol doručený pred pojednávaním. K argumentácii krajského súdu, že v sociálnych veciach v zmysle § 199 ods. 1 písm. a/ SSP súd nie je viazaný žalobnými bodmi a posudzuje žalobu neformálne, pričom z úradnej moci prihliada na všetky pochybenia správneho orgánu, ktoré by mohli mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia žalovanej, najvyšší súd odkazuje na § 203 ods. 1 SSP, podľa ktorého rozsah správnej žaloby, ako aj jej dôvody možno meniť alebo doplniť až do rozhodnutia správneho súdu. Preto žalobkyňa na pojednávaní

môže namietať zákonnosť rozhodnutia žalovanej, prípadne jej postup uplatnením nových žalobných dôvodov.

36. Z tohto dôvodu najvyšší súd zastáva názor, že na strane žalobkyne (zdravotný stav) boli splnené podmienky na odročenie pojednávania.

37. Vo vzťahu k druhému dôvodu odročenia pojednávania spočívajúcom v nedostatku času na prípravu na pojednávanie, keď právne zastupovanie právny zástupca žalobkyne prevzal dňa 18. marca 2019, t.j. deň pred pojednávaním, najvyšší súd aj vzhľadom na opodstatnenosť prvého dôvodu na odročenie pojednávania (zdravotný stav žalobkyne) len nad rámec veci uvádza, že tento dôvod sám o sebe by nebol relevantný. V tomto smere najvyšší súd uvádza, že účastník konania je povinný preukázať existenciu objektívnych skutočností brániacich mu zvoliť si advokáta v primeranej lehote po riadnom doručení predvolania na pojednávanie. V opačnom prípade nie je možné akceptovať udelenie plnej moci advokátovi v krátkom čase pred termínom pojednávania, prípadne v deň pojednávania ako dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júla 2015, sp. zn. 1Obdo/19/2014). Najvyšší súd Slovenskej republiky v tomto rozhodnutí zaujal stanovisko ku klasickému obštrukčnému dôvodu, ktorý sa bežne zneužíva ako dôvod pre odročenie pojednávania. Aj v citovanom rozhodnutí najvyšší súd pomerne jednoznačne konštatoval, že ak bol účastník konania riadne a včas predvolaný, je iba on sám zodpovedný za to, že si zvolí advokáta včas, a zároveň advokát je sám zodpovedný za to, že prevezme zastúpenie iba v prípade, ak je spôsobilý ho aj reálne poskytnúť na nariadenom pojednávaní. Takéto žiadosti o odročenie nemôže teda súd za žiadnych okolností akceptovať. V predmetnej veci žalobkyňa prevzala predvolanie na pojednávanie 28. decembra 2018 s tým, že pojednávanie sa malo uskutočniť až dňa 19. marca 2019, teda žalobkyňa mala dostatok času na zvolenie si právneho zástupcu.

38. Najvyšší súd na záver len pre zdôraznenie opakovane uvádza, že krajský súd mal odročiť pojednávanie z dôvodu jestvujúcim výlučne na strane žalobkyne a založenom na tom, že jej nepriaznivý zdravotný stav nedovolil účasť na pojednávaní a nie na dôvode, že ňou zvolený právny zástupca nemal dostatok času na prípravu.

39. Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. f/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

40. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude opätovne nariadiť na prejednanie veci pojednávanie tak, aby účastníci konania mali možnosť sa ho zúčastniť a aktívne na ňom uplatňovať svoje práva.

41. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

42. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.